

Sosiaalinen ilmastorahasto

Suomen Omakotiliitto kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksiä asiaan. Sosiaalisen ilmastorahaston toimet ovat merkittävä mahdollisuus tukea kotitalouksia energiamurroksessa. On tärkeää varmistaa, että pientaloasukkailla on taloudelliset ja tiedolliset valmiudet osallistua siirtymään oikeudenmukaisesti ja kestävästi.

Omakotiliitto edustaa pientalo- ja vapaa-ajanasukkaita Suomessa ollen alan ainoa valtakunnallinen edunvalvontajärjestö. Liitto on yleishyödyllinen ja sitoutumaton kansalaisjärjestö.

Omakotiliitto edustaa pientalo- ja vapaa-ajanasukkaita, ollen alan ainoa valtakunnallinen edunvalvoja. Omakotiliitossa on noin 230 paikallista jäsenyhdistystä, joihin kuuluu yhteensä jäseniä lähes 70 000 (kotitaloutta). Omakotiliitto tarjoaa monipuolista neuvontaa myös pientalojen energia-asioissa ja remontoinneissa sekä tietoa asumiseen liittyvästä lainsäädännöstä. Suomessa on lähes 1,2 miljoonaa omakotitaloa, joissa asuu noin 2,7 miljoonaa ihmistä, ja noin 0,5 miljoonaa vapaa-ajan asuntoa, joita käyttää 2,4–2,9 miljoonaa ihmistä.

Energiamurros vaikuttaa kotitalouksiin laajasti. Suomessa energiaköyhyys ei ole ollut yhtä laajasti esillä kuin muualla Euroopassa, mutta sen riski kasvaa. Omakotiliitto on seurannut ilmiötä vuodesta 2018. Viimeisimmän vuonna 2022 toteutetun energiakysely perusteella jopa neljäsosa vastaajista koki energiakulujen olevan taloudellinen rasite. Moni suunnittelee energiatehokkuustoimia, mutta taloudelliset mahdollisuudet toteutukseen ovat rajallisia. Ratkaisuna energiakriisiin yli puolet vastaajista ilmoitti suunnittelevansa energiatehokkuus- tai lämmitystaparemonttia, kuten aurinkopaneelien tai lämpöpumppujen hankintaa.

Omakotiliitto esittää pientaloasukkaiden näkökulmasta toimintaehdotuksia ja kommentteja toimenpiteisiin ja pitää taustamateriaalissa esitettyjä toimenpideluokkia oikeansuuntaisina. Tuet tulee kohdentaa haavoittuvimmassa asemassa oleviin kotitalouksiin ja erityisesti pientalojen energiaremontteihin. Tukien myöntämisessä voidaan käyttää tulo- ja varallisuusrajoja, jotta tuki kohdentuu oikein. Samoin tukien tulisi mahdollistaa eri vaihtoehtoja ja kannustaa eri energiatehokkuusparannus ja päästöjä vähentäviin toimenpiteisiin.

2. Yksityishenkilöiden tulorajoitettu puhtaiden ajoneuvohankintojen tuki

Tukea kohdennetaan pienituloisille kotitalouksille, jotka asuvat alueilla, joilla ei ole muuta realistista vaihtoehtoa liikkumiseen. Tuen tulee olla riittävän kattava, jotta se mahdollistaa aidosti siirtymisen vähäpäästöiseen liikkumiseen.

3. Kestävien liikkumismuotojen tuet pienemmissä kaupungeissa ja kaupunkiseuduilla

Joukkoliikenteen edistäminen esimerkiksi kutsuliikenteen saavutettavuuden parantamiseksi myös harvaan asutuilla alueilla. Myös kävelyn ja pyöräilyn edistäminen osana sujuvaa matkaketjua ovat hyviä keinoja.

4. Rakennusten energiatehokkuutta koskeva alueellinen energianeuvonta ja tuki haavoittuville kotitalouksille

Kotitaloudet tarvitsevat yksilöllistä neuvontaa juuri omaan rakennukseen sopivista toimenpiteistä. Neuvonta tulee järjestää monikanavaisesti yhteistyössä esimerkiksi kansalaisjärjestöjen kanssa. Myös viestintäyhteistyö tukee viestin perillemenoa.

5. Fossiilisen öljy- tai kaasulämmityksen vähentäminen (sis. ilmalämpöpumput)

Tuki tulee kohdentaa kotitalouksille, joilla on korkeat lämmityskustannukset. Hybridilämmitysjärjestelmien käyttöönotto mahdollistaa joustavan siirtymän päästöttömään lämmitykseen ja tukee myös huoltovarmuutta. Vaihtoehtoina voivat olla esimerkiksi siirtyminen käyttämään kokonaan fossiilitonta lämmitysöljyä tai lisäämällä öljylämmityksen rinnalle muu lämmitysratkaisu, joka vähentää öljynkulutusta. Tämä tukee myös omakotitalon huoltovarmuutta ja vähentää osaltaan sähköverkkoihin kohdistuvaa tehotarvetta kylminä talvipäivinä. Omakotitalon elinkaaren huomioimisella vältetään yli-investoinnit, ja mahdollistetaan kuitenkin päästöttömään lämmitysenergiaan siirtyminen myös taloissa, joissa käyttöikä lähestyy loppuaan.

6. Avustukset asuinrakennusten energiatehokkuuden parantamiseen

Tukien tulee olla etupainotteisia, jotta remontit voidaan käynnistää. Niiden on oltava riittävän suuria, jotta ne kannustavat ja mahdollistavat toimet, joita voi olla esimerkiksi:

- Lämmöneristyksen parantaminen (seinät, yläpohja, lattiat)
- Energiatehokkaat ikkunat ja ovet
- Aurinkoenergiajärjestelmät (paneelit, keräimet)
- Lämpöpumput (ilmalämpö, ilmavesi, maalämpö)
- Vesikiertoisen lämmityksen optimointi
- Älykkäät energianhallintajärjestelmät
- Vanhentuneiden lämmitysjärjestelmien korvaaminen uusiutuvilla ratkaisuilla

Kunnioittavasti

Suomen Omakotiliitto ry

Marju Silander

toiminnanjohtaja

Jukka Malila

puheenjohtaja